

พท ๑

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๗๐๘/๗๐๗

สำนักงานประมาณ

ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ด้านการผลิต (เพิ่มเติม)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา เพิ่มเติม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๕๕๒๕

เรื่องที่ ๕

ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

๑๗ ส.ค. ๒๕๕๙

จัดเข้าวาระ.....

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการขอให้สำนักงานประมาณเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ กรณีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอความเห็นชอบการดำเนินมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ด้านการผลิต (เพิ่มเติม) จำนวน ๕ โครงการ วงเงินรวม ๑๕,๕๙๗,๓๔๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย วงเงินสินเชื่อ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ๑๐,๖๘๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกรอบวงเงิน ๔,๙๑๑,๓๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานของหน่วยงาน ค่าชดเชยดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกร ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕ โดยขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๓,๕๙๔,๑๒๖,๐๐๐ บาท ดังนี้

๑. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงกระบือ ดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์ วงเงิน ๓๔๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๑๕๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์ วงเงิน ๑,๙๐๗,๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๘๐๐,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๓. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงแพะ ดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์ วงเงิน ๓๓,๕๖๔,๐๐๐ บาท โดยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๑๕,๔๘๐,๐๐๐ บาท

๔. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการทำนาห้วย ดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์ วงเงิน ๑๕,๗๘๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๑๒,๖๕๐,๐๐๐ บาท

๕. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร วงเงิน ๒,๖๑๐,๐๙๖,๐๐๐ บาท แยกเป็นงบสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยน

/พื้นที่ของ...

พื้นที่ของเกษตรกร จำนวน ๒,๕๓๒,๐๙๖,๐๐๐ บาท และงบดำเนินงาน จำนวน ๗๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ด้านการผลิต (เพิ่มเติม) จำนวน ๕ โครงการ เป็นนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (นบข.) แล้ว ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีเป้าหมายเพื่อลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปี (รอบที่ ๑) โดยดำเนินการในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว (S๓,N) จำนวน ๕๗๐,๐๐๐ ไร่ และปรับเปลี่ยนระบบการผลิตของชาวนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อสร้างความยั่งยืนในอาชีพให้แก่ชาวนา ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ด้านการผลิต (เพิ่มเติม) จึงเห็นควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการในกรอบวงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๕,๕๙๗,๓๔๐,๐๐๐ บาท จำแนกเป็นวงเงินสินเชื่อ ภายในกรอบวงเงิน ๑๐,๖๘๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยที่ภาครัฐจะชดเชยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี โดยไม่รวมเงินต้น ภายในกรอบวงเงินไม่เกิน ๑,๕๐๐,๒๙๔,๐๐๐ บาท โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง และค่าใช้จ่ายของโครงการฯ ภายในกรอบวงเงิน ๓,๔๑๑,๐๔๖,๐๐๐ บาท กรณีค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือปัจจัยการผลิต การจัดทำระบบน้ำ และการปรับปรุงพื้นที่ ภายในกรอบวงเงิน ๓,๑๓๒,๐๙๖,๐๐๐ บาท ให้ใช้จ่ายจากเงินทุน ธ.ก.ส. โดยรัฐจะชดเชยเงินต้นและต้นทุนเงินในอัตรา FDR+๑ ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการ ภายในกรอบวงเงินไม่เกิน ๒๗๘,๙๕๐,๐๐๐ บาท เห็นสมควรให้ใช้จ่ายจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สำหรับที่จะใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยให้จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายและแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และขอทำความเข้าใจกับสำนักงานประมาณตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ เห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาดำเนินการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีในโอกาสแรกก่อน หรือเสนอขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามขั้นตอนต่อไป

อนึ่ง มีข้อสังเกตสำหรับการดำเนินโครงการฯ ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ด้านการผลิต (เพิ่มเติม) ดังนี้

๑. เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรได้ทำการเพาะปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ในรอบที่ ๑ ไปแล้วทั้งประเทศ จำนวน ๓๗.๙๑ ล้านไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙) คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑๘ ของพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าวนาปี (จำนวน ๕๔.๘๐ ล้านไร่) ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่ได้รายงานผลการสำรวจจำนวนเกษตรกรในระดับครัวเรือนที่จะเข้าร่วมโครงการดังกล่าว (ข้อมูลในปัจจุบันมีเพียงเป้าหมายในพื้นที่ระดับจังหวัด) ซึ่งคาดว่าตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาอนุมัติโครงการ จนถึงช่วงระยะเวลาตามแผนดำเนินการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จะไปสำรวจจำนวนเกษตรกรที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการตามแผนการดำเนินงาน (สิงหาคม - กันยายน ๒๕๕๙) จะเป็นช่วงท้ายของฤดูการปลูกข้าวนาปี ซึ่งจะทำให้จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอาจไม่เป็นตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องมีการสำรวจพื้นที่เป้าหมายของโครงการ (พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว - N) และจำนวนเกษตรกรที่ยังไม่ได้ปลูกข้าวซึ่งมีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ให้ชัดเจน รวมทั้งมีเงื่อนไขสำหรับผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าว จะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับการได้รับสิทธิตามโครงการสนับสนุนเงินช่วยเหลือต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ (ช่วยเหลือไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒. พิจารณารายละเอียดของโครงการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ ด้านการผลิต (เพิ่มเติม) จำนวน ๕ โครงการ ทั้งนี้ มีข้อสังเกต ดังนี้

๒.๑ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมมาเป็นการส่งเสริมอาชีพด้านปศุสัตว์ จะมีข้อแตกต่างที่สำคัญในด้านระยะเวลาของการสร้างรายได้ เนื่องจากการเริ่มต้นด้านอาชีพปศุสัตว์ ทั้งการเลี้ยงกระบือ โคเนื้อ และแพะ นั้น จะต้องใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงอย่างน้อย ๑ - ๒ ปี กว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ยกเว้นในกรณีการทำนาหญ้าเพื่อเป็นพืชอาหารสัตว์จะมีวงรอบในการเพาะปลูกสามารถสร้างรายได้ทดแทนได้เร็วกว่า ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องคำนึงถึงวิธีการและเงื่อนไขของโครงการเพื่อที่จะให้เกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมมาเป็นการส่งเสริมอาชีพด้านปศุสัตว์ จะสามารถมีรายได้เลี้ยงตนเองได้ในขณะเข้าร่วมโครงการ และสามารถลดพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการไปพร้อมกันด้วย

๒.๒ เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนอาชีพการเกษตรด้านพืชมาเป็นการส่งเสริมอาชีพด้านปศุสัตว์และปลูกพืชอาหารสัตว์ โดยไม่มีการสำรวจข้อมูลปริมาณความต้องการสินค้าปศุสัตว์รายชนิดสัตว์ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทานที่แท้จริง อาจส่งผลให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกับสินค้าข้าวได้ ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องจัดทำนโยบายแผนความต้องการการบริโภคสินค้าปศุสัตว์เป็นรายชนิดสัตว์และพืชอาหารสัตว์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรอื่นต่อไป

๒.๓ ในการกำหนดเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรกำหนดจำนวนพื้นที่กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสมกับการปรับเปลี่ยนอาชีพด้านปศุสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนอาชีพการปลูกข้าวและมาเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่คงเหลือเพื่อการประกอบอาชีพอื่น ๆ ควบคู่ไปได้ในระหว่างการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน

๒.๔ โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมมาเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรจะต้องมีการสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชทางเลือกอื่น ตามแนวทางและหลักการของการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรกรรม ทั้งในส่วนของ Zoning และ Agi-Map โดยจัดทำเป็นแผนในการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชประเภทต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

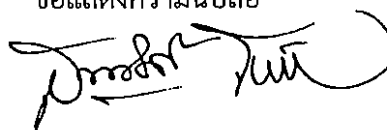
เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกอื่นแทนการปลูกข้าวได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งจะต้องมีการสำรวจปริมาณความต้องการทางด้านตลาดของแต่ละชนิดพืชในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการกำหนดอุปสงค์และอุปทานให้มีความชัดเจน และไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านราคาสินค้าเกษตรเช่นเดียวกับสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ เช่น ข้าว และยางพารา เป็นต้น

๒.๕ สำหรับขั้นตอนในการขอรับการจัดสรรงบประมาณทั้ง ๕ โครงการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องจัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่าย ผลการสำรวจจำนวนเป้าหมายเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ดำเนินการที่จะเข้าร่วมโครงการฯ จริง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้จ่ายจากวงเงินสินเชื่อและเงินทุน ธ.ก.ส. จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน แนวทาง วิธีการปฏิบัติในการรับและเบิกจ่ายเงินและจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งต้องกำหนดให้มีคณะกรรมการในการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยเคร่งครัดก่อนดำเนินโครงการต่อไป

๓. จากข้อสังเกตตามข้อ ๑ และ ๒ จึงเห็นสมควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกลไกของคณะกรรมการที่มีผู้แทนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) เป็นองค์ประกอบ เพื่อพิจารณารายละเอียดตามข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น ให้ละเอียดรอบคอบก่อนดำเนินการโครงการ และเห็นสมควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ติดตามประเมินผลโครงการฯ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ผลลัพธ์ ผลสัมฤทธิ์ และความคุ้มค่าของโครงการฯ และให้รายงานผลให้คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักจัดทํางบประมาณด้านเศรษฐกิจ ๒

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๒๑๖๓

โทรสาร ๐ ๒๒๗๓ ๙๓๔๐